

**ROMANILASTEN PERUSOPETUKSEN
TUKEMISEN
KEHITTÄMISSUUNNITELMA**

SISÄLLYSLUETTELO

1. Romanioppilaiden määrä ja opetuksen vastuutahot kunnassa	3
2. Romanioppilaan kohtaaminen	4
3. Suvaitsevaisuuden ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen ja romanikulttuurin tuntemuksen lisääminen	5
4. Romanioppilaiden identiteetin kehittäminen ja romanikulttuurin huomioiminen	6
5. Romanikielen oppimisen edistäminen	7
6. Romanioppilaiden oppimismahdollisuuksien edistäminen ja erityistä tukea tarvitsevien romanioppilaiden opetuksen kehittäminen	8
7. Romanikodin ja koulun yhteistyön kehittäminen	9
8. Romanitaustaisen henkilökunnan toimintamahdollisuuksien kehittäminen ja yhteistyö	9

1. Romanioppilaiden määrä ja opetuksen vastuutahot kunnassa

Romanioppilaiden lukumäärä hankkeen alussa Kokkolan kaupungin opetustoimen kouluissa on 11. Kokkolan kaupungin kuntakohtaisessa opetussuunnitelmassa on mainittu romanioppilaat.

”Romanioppilaiden opetuksessa tulee huomioida Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Romanien yhteiskunnallisen integroitumisen ja uuden vähemmistöoikeuksia koskevan lainsäädännön myötä koulutukseen sekä ainutlaatuisen kieli- ja kulttuuriperinnön säilyttämiseen liittyvät kysymykset tulee ottaa huomioon myös perusopetuksessa. Romanikielen opetuksen tulee edistää kaksoisidentiteetin muodostumista ja lisätä koulunkäynnin laatua. Romanikielen opetuksen tulee antaa romanioppilaille luonteva mahdollisuus ilmaista omaa vähemmistöidentiteettiään myös koulussa. Opetuksen tulee edistää romanioppilaiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista yhtenä koko maailman ja Euroopan merkittävistä vähemmistöistä. Koulussa tapahtuvan kielenopetuksen merkitys korostuu romanilapsilla erityisesti siksi, että perinteisesti Suomen romanikieli on ollut ainoastaan puhuttu kieli. Tämän vuoksi romanikielen ja -kulttuurin opetuksessa tulee huomioida oppilaiden erilaiset kielelliset valmiudet ja alueelliset erot. Opetuksessa hyödynnetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä ja romanikielistä mediaa.” (Suomenkielisen esi- ja perusopetuksen kuntakohtainen opetussuunnitelma)

Kokkolan kaupunki on palkannut romanitaustaisen koulunkäyntiavustajan vuonna 2001. Kokkolassa järjestetään myös romanikielen opetusta.

2. Romanioppilaan kohtaaminen

Romanioppilaan kohtaaminen tapahtuu hyvin pitkälti samoilla periaatteilla kuin kaikkien muidenkin oppilaiden kohtaaminen. Tärkeää romanilapsen kohtaamisessa on tiedostaa, että kyseessä on ensisijaisesti lapsi ja sen jälkeen tiedostaa, että lapsi on erikulttuurista. Romanilapsen kohtaamisessa opettajalla pitäisi olla perustiedot romanikulttuurista.

Kokkolan kaupunki on palkannut romanitaustaisen koulunkäyntiavustajan vuonna 2001. Hän toimii linkkinä koulun ja kodin välillä.

Yläasteelle siirryttäessä romaninuori tarvitsee tukea. Romaninuorella murrosikä on hyvin vaikea. He käyvät voimakkaasti läpi aikuiseksi kasvamisen kipuja. Monesti murrosikään liittyy myös identiteetti kriisi. Tähän vaiheeseen olisi tärkeä saada romanitaustainen henkilö joka tuntee kulttuurin ja mahdollisesti käynyt itse läpi samoja tuntemuksia.

Jatko-opintoihin siirryttäessä tulisi kehittää romaninuorta tukevia toimenpiteitä, joista yksi voisi olla romanitaustainen tukihenkilö. Tukihenkilö ohjaisi nuorta opintopolulla.

3. Suvaitsevaisuuden ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen ja romanikulttuurin tuntemuksen lisääminen

Suvaitsevaisuuden edistäminen lähtee siitä, että oppilailla sekä opettajilla on tarpeeksi tietoa romanikulttuurista. Kokkolan kaupunki on kouluttanut opettajia sekä kouluissa on käyty kertomassa oppilaille romanikulttuurista. Hankkeen ansiosta tätä tullaan kouluissa lisäämään.

Romanivanhemmille on pidetty vanhempainiltoja missä on annettu tietoa koulun arjesta ja pyritty rohkaisemaan heitä osallistumaan koulun vanhemmille suunnattuun toimintaan.

Kouluissa puututaan kiusaamistilanteisiin koulun toimintamallin mukaan. Kulttuurista johtuvia kiusaamistilanteita on ollut verrattain vähän, mutta kun tarvetta ollut niin tilanteisiin on puututtu heti ja asiat on selvitetty. Romanioppilaita on pyritty rohkaisemaan kertomaan aikuisille mikäli he kokevat, että ovat tulleet kiusatuksi.

4. Romanioppilaiden identiteetin kehittäminen ja romanikulttuurin huomioiminen

Kokkolan kaupungissa järjestetään romanikielen opetusta. Tunneilla opitaan kieltä, mutta myös hyvin tärkeänä osana käydään läpi romanikulttuurin erityispiirteitä. Lapset kasvavat romanikulttuuriin ja kotona opitaan mallit miksi tietyissä tilanteissa toimitaan tietyllä tavalla. Romanikielen opettaja pyrkii kertomaan mikä on syy miksi toimitaan tietyllä tavalla. Näin nuoret oppivat ymmärtämään omaa kulttuuriaan ja vahvistaa heidän identiteettiä sekä tukee itsetunnon kehitystä.

Romanikulttuurin huomioimista tarvitaan jossakin oppiaineissa. esim. liikunta joka on monesti ongelmallista. Mikäli liikunta muodostuu suureksi esteeksi kulttuurista johtuvista asioista tulisi oppilaille tehdä oma henkilökohtainen liikunta suunnitelma joka huomioi kulttuurinerityispiirteet.

5. Romanikielen oppimisen edistäminen

Romanit ovat Suomen etninen vähemmistö. Näin ollen heillä on oikeus omaan kulttuuriin sekä kieleen ja kunnat ovat velvollisia järjestämään opetusta. Romanikielen opetuksen merkitys on tärkeä, koska romanikieli on ollut pääsääntöisesti ennen puhuttu kieli.

Kokkolan kaupunki on palkannut romanikielen opettajan vuonna 2003. Romanikielen opetus tapahtuu pääsääntöisesti kouluissa. Alaluokilla oppilaan varsinaisen tuntikehyksen ulkopuolella (muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta) sekä yläluokilla oppilaan valinnaisena aineena (ei oikein aina toimi).

Romanikielen opetukselle tulisi luoda kunnan perusteet. Se tulisi sisällyttää oppilaan tuntikehykseen, että oppilaan koulu päivät ei pitene sen takia, että opiskelee romanikieltä sekä romanikielen opetuksen tulisi tapahtua luokka-asteittain.

6. Romanioppilaiden oppimismahdollisuuksien edistäminen ja erityistä tukea tarvitsevien romanioppilaiden opetuksen kehittäminen

Romanivanhemmat suhtautuvat koulun käyntiin myönteisesti. Heillä on tärkeää, että heidän lapsi menestyy koulussa. Kun puhutaan romanioppilaiden oppimismahdollisuuksia edistämisestä niin hyvin tärkeää on ottaa lapsen vanhemmat huomioon ja tukea heitä, että oppimistavoitteet saavutetaan. Kokkolassa on järjestetty romanivanhemmille vanhempainiltoja missä he ovat saaneet esittää mieltä askarruttavia kysymyksiä kouluun liittyen sekä jaettu tietoa koulun arjesta.

Erityistukea tarvitsevia romanioppilaita autetaan koulussa erilaisin tukimuodoin, jotka määräytyvät sen mukaan mitä vaikeuksia oppilaalla on. Esim. opetuksen eriyttäminen, tukiopetus yms.

Hankkeen tavoitteena on kehittää toiminta malli missä otetaan huomioon romanikulttuuri sekä koulun tavoitteet.

7. Romanikodin ja koulun yhteistyön kehittäminen

Romanitaustainen koulunkäyntiavustaja toimii linkkinä romanikodin ja koulun välillä. Hän tapaa vanhempia säännöllisesti ja vanhemmat ottavat häneen yhteyttä mikäli heidän mieltään jokin asia askarruttaa.

Vanhempia pitäisi saada enemmän mukaan koulun toimintaan. Avustajan tehtävä on rohkaista vanhempia osallistumaan koulun eri toimintoihin esim. vanhempainillat.

8. Romanitaustaisen henkilökunnan toimintamahdollisuuksien kehittäminen ja yhteistyö

Kokkolan kouluissa romanitaustainen työntekijä on otettu hyvin vastaan pienien alku kangertelujen jälkeen ja huomattu, että hänellä on hyvä vaikutus niin romanilapsiin kuin vanhempiinkin ja hänen työpanoksensa on koettu hyvin tärkeäksi. Yhteistyötä on tehty rehtorien, opettajien sekä kuraattorien kanssa.

